

MANTOJUMA SAGLABĀŠANA UN KOMUNIKĀCIJA

Mutvārdu liecību (stāstu, atmiņu) vākšana un dokumentēšana

Dr.art. Ieva Vītola

LKA Kultūras un mākslu institūta vadošā pētniece

SAGLABĀT DZĪVO MANTOJUMU NOZĪMĒ TO

- identificēt jeb atpazīt,
 - dokumentēt,
 - pētīt,
 - praktizēt,
 - popularizēt,
 - nododot tālāk nākamajām paaudzēm, sekmējot tā dzīvotspēju
- *"Saglabāšana" nozīmē veikt darbības, kuru mērķis ir nodrošināt nemateriālā kultūras mantojuma dzīvotspēju, ieskaitot tā identifikāciju, dokumentēšanu, pētniecību, saglabāšanu, aizsardzību, popularizēšanu, vērtības nostiprināšanu, tālāk nodošanu, it īpaši ar formālās un neformālās izglītības palīdzību, kā arī atdzīvināt šāda mantojuma dažādus aspektus.*
 - Avots: <https://likumi.lv/ta/id/285526-nemateriala-kulturas-mantojuma-likums>

Dzīvā mantojuma dokumentēšana un mutvārdu vēsture

Avots: <https://mutvarduvesture.lv>

Mutvārdu vēsture ir kvalitatīvā izziņas metode un pētījumu avots sociālajās zinātnēs. Pretstatā akadēmiskai vēsturei, kas vadās no oficiālu institūciju apstiprinātiem dokumentiem un liecībām, **mutvārdu vēsture pētījumos izmanto personīgas izcelsmes avotus – vēstules, dienasgrāmatas, memuārus, UZRAKSTĪTAS VAI IZSTĀSTĪTAS ATMIŅAS.**

Vismaz trīs virzienos mutvārdu vēsture ir neaizstājama:

- **dokumentējot dzimtas vēsturi;**
- lai noskaidrotu **dzīvās kultūras tradīcijas,**
- lai **dokumentētu lokālo** – sava pagasta, novada, pilsētas vai mikrorajona **vēsturi,** profesijas, reliģiskās vai cita veida **kopienas vēsturi, svētku svinēšanas paradumus,** arī to, kā relatīvi **neseni vēstures notikumi** ietekmējuši un turpina ietekmēt cilvēku dzīvi tagadnē.

Interviju veidi mutvārdu vēsturē

Avots: <https://mutvarduvesture.lv>

- **Mutvārdu vēstures
intervija**

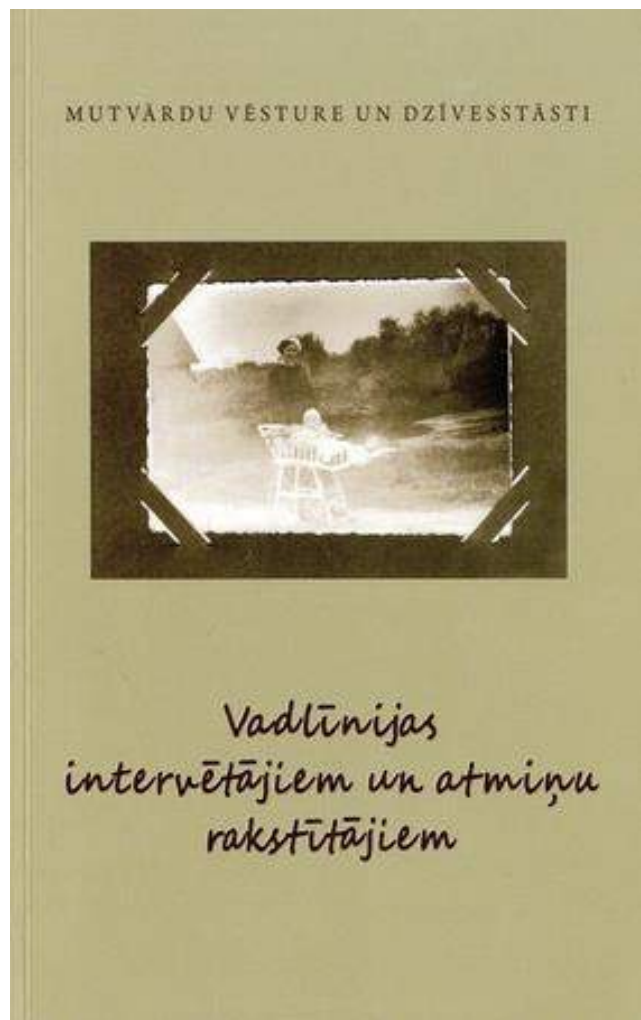
Daļēji strukturēta saruna par izvēlētām tēmām, pieredzēm, notikumiem, vērojumiem. Personīgajā pieredzē sakņots izvērsts vēstījums.

- **Dzīvesstāsta intervija**

Cilvēka stāsts par savu dzīvi. Notikumu izkārtojums, secība un akcenti izriet no stāstītāja. Dzīvesstāsts atklāj stāstītāja personību dzīves notikumu sižetiskā risinājumā.

Nacionālās mutvārdu vēstures (NMV) krājums

<https://mutvarduvesture.lv/courses/vadlinijas-intervetajiem/>

Sākums Jaunumi Publikācijas Kolekcijas Projekti Par mums Atmiņu mirkļi

Meklēt...

Par kursu

Ievads

Vēsture nav neitrāla

Intervija

Kā izvēlēties cilvēku

Viens vai divi intervētāji

Kā sākt interviju

Intervijas vadīšana

Atmiņas īpašības

Intervijas valoda

Ievirzes jautājumi

Pieredzes sistematizācija

Intervijas nobeigums

Apmācība mutvārdu vēstures un dzīvesstāstu intervēšanā

Ko es uzzināšu?

- Kas ir mutvārdu vēsture
- Par dažādiem interviju veidiem
- Kā izvēlēties cilvēku intervijai
- Kā korekti veikt interviju

i Izmantojiet satura rādītāju lapas kreisajā daļā, lai pārvietotos starp kursa nodaļām.

Ja lasāt materiālus no mobilā tālruņa ekrāna, satura rādītāju atradīsiet atsevišķā izkrītošā izvēlnē zem galvenās (zaļās) navigācijas joslas.

Katras nodaļas beigās – ērtas saites uz nākamo un iepriekšējo tekstu.

Varam sākt!

S. Pujāte, I. Vītola.
Nemateriālā
kultūras
mantojuma
dokumentēšana:
rokasgrāmata
iesācējiem (2009)

Nemateriālā
kultūras mantojuma
dokumentēšana:
rokasgrāmata iesācējiem

<https://www.unesco.lv/lv/izdevumi#nematerialais-kulturas-mantojums-un-stastnieciba>

KĀ DOKUMENTĒT DZĪVO MANTOJUMU?

Lauka darbs:

- intervēšana,
- etnogrāfiskais novērojums,
- foto/video dokumentēšana

Pamatmetode - intervēšana

Lauka darbs / ekspedīcija / pētījums

- Pētnieciskam vai citam nolūkam organizēts pasākums, kura rezultātā iespējams iegūt nepastarpinātu informāciju vai demonstrējumu no tiešā ziņu avota (cilvēka, cilvēku grupas) par noteiktu tēmu

Pētījumam ir
savs noteikts
uzdevums jeb
tēma

Pētījumu
veikšana
iespējama
dažādos
veidos

Var:

- izvēlēties vienu tēmu un intervēt vairākus cilvēkus
- izvēlēties vienu cilvēku un intervēt viņu par dažādām tēmām

INTERVĒŠANA

3 posmi/daļas

- pirms intervijas
- intervijas laikā
- pēc intervijas

PIRMS INTERVIJAS

- Tēmas izvēle
- Tēmas iepazīšana (publikācijas, muzejs, bibliotēka, sarunas)
- Jautājumu sagatavošana

Tradīciju burtnīca «Ēdieni Dienvidkurzemē» (SERDE, 2024)

Vai un kā pie
jums / jūsmājās
cep
sklandraušus?

- Sklandraušu pagatavošanas paņēmieni, receptes
- Sklandrauši svētkos un ikdienā
- Sklandraušu ēšana, uzglabāšana
- Sklandrauši un ciemiņi
- Prasmju pārmantošana no paaudzes paaudzē

INTA PĒRKONE Kākiškē 2021. gada 1. jūlijā

Skābputra

Putraimus papriekš nomazgā ūdenī un tad vāra. Es nelieku klāt sāli. Sāli liek klāt tad, kad ēd, jo skābputrai sāle nav vajadzīga, viņa ierūgst pati no sevis un dabīga tad viņa ir. Par cik man jau te ir tikpat kā gatavs, tad lieku klāt skābo pienu.

Tas ir rūgušpiens?

Rūgušpiens, jā! Saraudzēts.

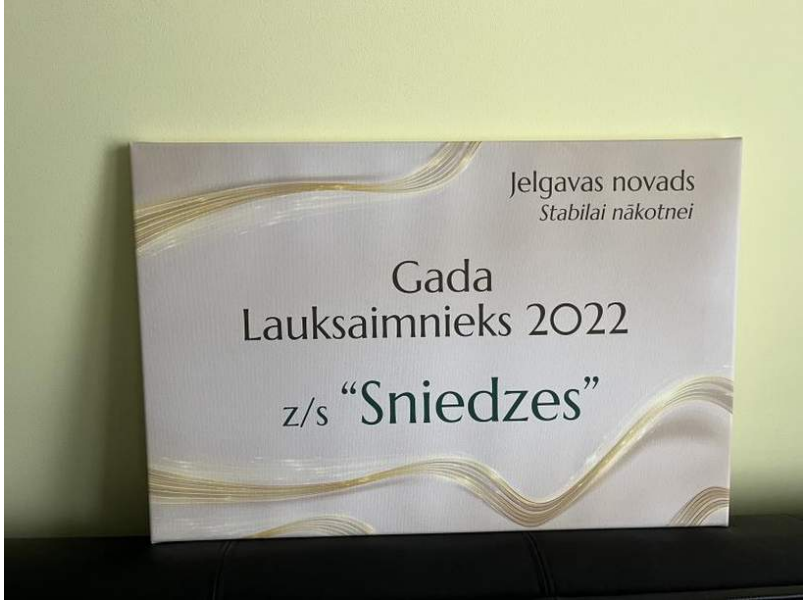
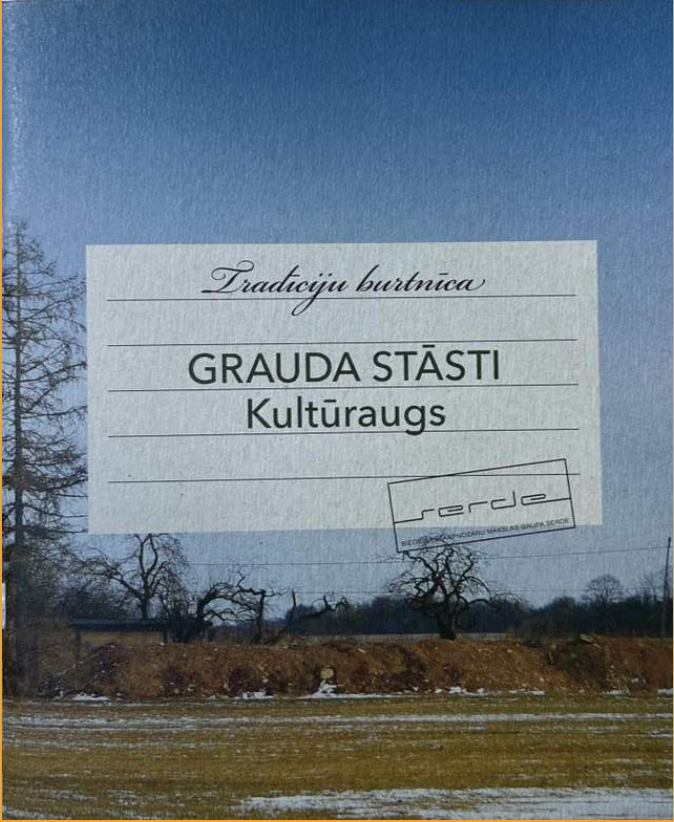
Vai un kā pie jums / jūsmājās gatavo skābputru?

- Kādas ir skābputras sastāvdaļas?
- Kā to gatavo? Kādā traukā un vietā vislabāk raudzēt?
- Kādos gadījumos skābputru mēdz gatavot un ēst – svētkos, ikdienā?
- Cik ilgi skābputru var glabāt? Kā un kur vislabāk uzglabāt?
- Ir bijuši kādi atgadījumi (joki), ēdot skābputru?
- Kā jūsu viesi vērtē skābputru?
- Kas jums iemācīja gatavot skābputru? Vai vēl to gatavojat un vai mācīsiet to saviem bērniem? Kādas ir jūsu prognozes skābputras pastāvēšanai nākotnē?

FOTOFIKSĀCIJA
(process, trauki,
izejvielas, receptes,
saimnieču/ku
portreti u.c.)

Jautājumi graudkopjiem

Kādas šķirnes graudus audzē?

Kādas agrāk audzēja, kādas tagad / kāda ir atšķirība (kvalitātē, ražībā, garšā u.c.) ?

Kāds ir audzēšanas process (sēšana, sējumu uzturēšana, labības novākšana) agrāk un mūsdienās?

Kur liek izaudzēto /kāds ir tālākais grauda ceļš?

Vai ir kādi ticējumi, kas tiek ievēroti sējas, ražas novākšanas laikā? Kādi?

Vai un kā tiek atzīmētā darbu pabeigšana (Apsējības, Apkūlības, Ražas svētki u.c.)?

Vai ir notikuši kādi (smieklīgi, neticami) atgadījumi, audzējot, pārstrādājot graudus? Kādi?

Jautājumi graudu pārstrādātājiem

- Ko gatavo/ ražo? Kā gatavo/ ražo?
- Kam realizē tālāk? Kas tālāk top no saražotās produkcijas?
- Vai ir atšķirība starp graudu šķirnēm – kādas kādam mērķim (miltiem, pārslām, putrainiem utt.) paredzētas? Vai tam nav nozīmes?
- Vai un kā atšķiras graudu produkcijas pieprasījums un patēriņš mūsdienās un agrāk?
- Vai ir kādi bijuši kādi atgadījumi? Kādi?
- Vai ir kādi ticējumi, ko ņem vērā strādājot? Kādi?

Jautājumi saimniecēm un saimniekiem

- Ko ražo/ gatavo? (Pīrāgi, kūkas, bulciņas, piparkūkas, makaroni u.c.)
- No kādām izejvielām gatavo?
- Kas ir svarīgi, izvēloties graudaugu produktus pārstrādei?
- Kādas ir receptes? No kurienes tās ir – vecākiem, vecvecākiem, interneta utml.? Kā / kur iemācījās?
- Vai ir kādi atgadījumi bijuši, cepot, garšojot produkciju? Kādi?
- Ir kādi ticējumi, ko ņem vērā, piemēram, cepot maizi, raudzējot mīklu u.c.?

Jūras plosti,
kokmateriālu
transportēšana
pa jūru

Foto no Rojas Jūras zvejniecības muzeja krājuma un L. Kukītes personīgā arhīva

Jautājumi

KRAUTUVES

Bijušo kokmateriālu krautuvju vietas piekrastē – kur tās atradās? Cik liekas, cik augstas kokmateriālu grēdas?

Kad tās bija? Kad un kāpēc izbeidzās?

Kā sauca tos, kas strādāja krautuvēs?

Kāds darbs tas bija (sezonāls, labi apmaksāts)?

MALKAS KUĢI

Kā notika malkas lādēšana kuģos?

Kāda veida malku transportēja pa jūru?

Kā sauca kuģus/velkoņus?

Ar amatu saistītie vārdi – plene, plenica? Ķeksis? Plenēšana? Ragate? Trelēšana? Plostu karavānas? Aršīnamalka – kurināšanai, papīrmalka – spoliņmalka, štrauveri – krāvēji, štīmeris – velkonis u.c.

JŪRAS PLOSTI

Kādus kokus un cik daudz sēja plenēs? Cik daudz plēņu bija vienā plostā, cik garš jūras plosts bija?

Kā darbs tika organizēts – brigadieris, plenētājs?

Kādi bija darbarīki – ķeksis? Urbis?

Cik ilgi vilka plostus uz Rīgu? Vai no vēja bija darbs un plostu vilkšana atkarīga? Vētras? Jūra izskaloja baļķus, malku?

Cik gara bija pludināšanas sezona?

Teicēju
sameklēšana

Intervijas
vietas un laika
sarunāšana

Jebkurš var būt
teicējs!

KAS JĀŅEM LĪDZI?

- diktofons / telefons
- fotoaparāts / telefons
- pierakstu burtnīca vai papīrs, rakstāmais
 - rezerves baterijas
- diktofonam/lādētājs/akumulators
- topogrāfiskā karte /telefons
- ērti apavi, atbilstošs apģērbs
- dāvaniņas teicējiem
 - našķi pašam
 - [maisiņš]

Jāatceras pārbaudīt līdzpaņemto tehniku!

INTERVIJAS LAIKĀ

- **Intervijas ilgums** (30 - 90 min.)
- **Pirmā tikšanās ar teicēju**
- **Intervijas ieraksts** (anotēt ierakstu, novērst blakustrokšņus, informēt teicēju par diktofona izmantošanu)

INTERVIJAS NORISE

- **Intervijas centrā ir teicējs**
- **Intervētājs ir sarunas stūrmanis** (uzdod jautājumus, klausās atbildes (nepārtraucot!), veido interviju, lai sasniegtu izvirzīto uzdevumu.
- Ja grupā ir 2-3 cilvēki, laikus jāizvēlas intervijas vadītājs, asistents, fotogrāfs)
- *Nē – komentāriem, strīdiem, asarām, pļāpām!*

INTERVIJAS NORISE

- Uzdod jautājumus pa vienam!
- Nē – pārgudriem, zinātniskiem jautājumiem!
- “Neko neatceros!”, “Nezinu, nu, nezinu neko!”
- Ja saruna novirzās...
- Kaut kas palicis līdz galam nesaprasts...

Pierakstītie
stāstījumi
ir
informācijas
avots
jeb
mutvārdu
vēstures
liecības

- Izpētes tēmas konteksts
- Dokumentēt sarunas apstākļus, vērojumus
- Fiksēt teicēja biogrāfiskos datus
- Noskaidrot stāstītā nozīmi / funkcijas
- Izzināt sniegtās informācijas izcelsmi
 - Iepazīties ar lietiskajām liecībām
 - Veikt teicēja foto/video fiksāciju
- Saņemt teicēja atļauju par informācijas publiskošanu

Atļauja informācijas izmantošanai

Atļauja informācijas izmantošanai

Vārds, uzvārds _____

Adrese _____

Tālrunis _____

Intervijas gads (_____), mēnesis (_____), datums
(_____);

Intervijas sākums plkst. (_____);

Intervijas beigas plkst. (_____);

Intervijas apjoms (_____) minūtes.

ATĻAUJA INFORMĀCIJAS IZMANTOŠANAI

Es, _____,
neiebilstu pret atmiņu izmantošanu pētījumos. Tās, minot kā avotu, var izmantot
pētījumos un publikācijās (pilnīgi vai daļēji).
Ierobežojumi informācijas izmantošanā:

Paraksts: _____

Intervētāja paraksts: _____

Piekrišana dalībai pētījumā, iegūto materiālu izmantošanai un uzglabāšanai

Valsts pētījumu programmas "Latvijas kultūra –
resurss valsts attīstībai"
(2023.–2026.)
projekts
"Latvijas kultūras ekosistēma kā resurss
valsts izturētspējai un ilgtspējai"/CERS
(Nr. VPP-MM-LKRVA-2023/1-0001)

PIEKRIŠANA DALĪBAI PĒTĪJUMĀ, IEGŪTO MATERIĀLU IZMANTOŠANAI UN DATU UZGLABĀŠANAI

Piekrītu, ka manis sniegtās intervijas skaņu ieraksts, tā atšifrējums, intervijas laikā uzņemtie foto un video materiāli tiks glabāti Latvijas Kultūras akadēmijas digitālajā arhīvā (atvērtajā repozitorijā Zenodo).

Atļauju materiālus izmantot zinātniskos pētījumos, publikācijās, referātos un publiskos pasākumos:

minot manu vārdu ☐

anonīmi ☐

INTERVĒTAIS/RESPONDENTS

Vārds, uzvārds

Dzimtais uzvārds

Dzimšanas gads, datums, vieta

Dzīvesvieta

Iepriekš dzīvojis

Tālrunis, e-pasta adrese

Paraksts

INTERVIJA

Datums

Vieta

Intervētājs

Intervijas laikā sniegtā informācija tiks glabāta neierobežotu laiku, tiks nodota glabāšanai Latvijas Kultūras akadēmijas digitālajā arhīvā atvērtajā repozitorijā Zenodo un būs pieejama pētnieciskiem un akadēmiskiem nolūkiem.

Jā vēlaties datus papildināt, precizēt vai atsaukt, lūdzu, sazinieties ar mums līdz 2023. gada 30. decembrim.
Epasta adrese: ieva.vitola@lka.edu.lv; tālr. +371 29144800
(kontaktpersona – Ieva Vītola)

INTERVIJAS ATŠIFRĒŠANA

Materiāla pasportizācija (teicēja biogrāfiskie dati, ziņas par intervijas mērķi – kad un kādam nolūkam informācija vākta, kas to rosinājis, biogrāfiskas ziņas arī par informācijas vācēju)

- **Sarunas burtiska transkripcija** – dialekts/izloksne, sarunvaloda, pauzes, teicēja attieksme u.c.

Intervijas transkripcija: vārds vārdā - tieši tā, kā dzird!

Neveikt valodas stila uzlabojumus!

Jo precīzāk atšifrēta intervija – jo labāk!

PĒC
INTERVIJAS

Transkribēta intervija

“SERDES” Novadpētniecības skolas 2020 lauka pētījumi

Tēma: Izzūdošie saimniecības darbi

Teicējs: Edvīns Skuja (dzimis 1935. gadā, “Lauciņos”)

Intervētājs: Arta Skuja

Intervija: 30.06.2020, Aizputē

Audioieraksts: WS0006

Atšifrējums: Arta Skuja

Dzimis 1935. gadā Kuldīgas pusē "Lauciņos" (māju nosaukums).

Cik tas ir tālu no Aizputes?

26 km.

Cik ilgi tu tur dzīvoji?

Nu, tur es tieši tai mājā arī piedzimu. Tas bija 35. gadā tieši Vasarsvētku dienā. Liepājā bija dziesmu svētki, baptistu draudžu dziesmu svētki. Tēvs tur piedalījās, atbrauca mājās, es jau skrēju pretim. (Smejas.)

Tad tu tur esi pavadījis bērnību un jaunību?

Visu bērnību, skolu, pamatskolu izgāju un vidusskolu divus gadus, un tad es pamatīgi saslimu, brīnos kāpēc es vēl esmu vispār un tad dakterējoties, pie Alberta (1932. gadā dzimušais brālis), viņš tad dzīvoja Aizputē toreiz. Domāj, ko es tur viens pats pa Kuldīg, vai kaut kur tur pa "Lauciņiem" un visa tur tā braukāšan, un kolhoz laiki. Jātiek prom no tiem laukiem, jo nevarēja, laukos jau tur verga dzīve un tad es atbrauc pie Albert. Mēs tā no sākuma pie vienas tāds tantes dzīvojām, divas [tantes] - un tad tāda Madīte. Tur jau jau arī bij interesanti ar viņiem, kad mums vien gult bija virtuvē un tad viņai tai Madītei bija otra istaba, tur viņa pati dzīvoja un vēl tāda Mildiņa arī dzīvoja un tad tur bija zināmā laikā jācelās augšā. Tad, ka viņas cēlās augšā. Un tad mums bij jāpiecelās

Fragments no atšifrētas intervijas ar Saunaga zvejniekiem

- Valdis: Ticējumi visi beigušies.

Ko tev tēvs ievēroja?

- Valdis: Principā nevar piektdien sākt un pirmdien sākt neko. Ja kuģis ir dokā, tu piektdien viņu laist nevari, tu vari sestdien vai ceturtdien, citādi tev visa tā sezona ir beigusies. Bet tagad jau visi laiž, viss notiekās. Neviena ticējums nestrādā vairāk! (Smejas.)

Svilpot jūrā drīkst?

- Artūrs: Nav ieteicams, tāpat kā dziedāt. Es necenšos. Ko tu tur švilposi?! Tu lamāties, ieraugot roni. Švilpot tu vari, ja tev ir labs garīgais.
- Valdis: Švilpot tu nevari tāpēc, ka tad būs vējš. Ja tu mēnesi diendienā iet un gribas brīvdienu, vajag vēju dienu, tad visi sēž un švilpo – a ņefiga, nekā nav. (Smejas.)

Kā ir tad, ja sievieti satiek ceļā?

- Valdis: Sievietes jau tagad ir kapteiņi! Nekā vairs nedarbojas.

Bet agrāk tā bija – ja satiek sievieti ceļā, tad nebija labi!

- Artūrs: Tāpēc jau tik agri gāja jūrā, kamēr viņas vēl guļ! (Smejas.) (LI_K_35)

Rīki audioierakstu atšifrēšanai

<https://elevenlabs.io>

<https://www.maxqda.com/automatic-transcription>

<https://www.descript.com/>

<https://transkriptor.com/>

<https://sonix.ai/>

<https://turboscribe.ai/>

<https://late.ailab.lv/>

<https://hugo.lv/lv/Speech/Recognition>

u.c.

00:15:27,151 --> 00:15:31,031 [Speaker 1]

Bet Kaltenes centrs šeit skaitās, ja?

00:15:32,331 --> 00:15:41,711 [Speaker 0]

Es domāju, ka centrs ir tur, kur mana māja ir. Jo kāpēc? Tāpēc, ka kādreiz tur bija mežniecība,

00:15:41,711 --> 00:15:48,991 [Speaker 0]

fabrika, ambulance, veikals, riktīgs veikals un baznīca.

00:15:48,991 --> 00:16:00,471 [Speaker 0]

Un pasts vēl. Tagad tas bija tas centrs. Šitas te, nu, klubs, ja, viņš, viņš tā vienīgais bija ārā no tā, no tā centra.

00:16:00,471 --> 00:16:03,071 [Speaker 1]

Un mūsdienās kā ir?

Transkripcija veikta ar <https://elevenlabs.io>

KL28_Mazjūras Brūzis_Engure_31.08

1	KL28_Mazjūras Brūzis_Engure_31.08.MP3
2	Transcript
3	S1: Vai jums nebūs iebildumi, ka es ierakstīšu.
4	S2: Nav vispār problēma.
5	S1: Jā, paldies! Tātad jā, mums ir pētījums, kas saucās Dzīve pie jūras simts gadu griezumā. Jā, un ir tā Veldres grāmata, kur ir gandrīz simts gadus <u>nepilns simts</u> gadus atpakaļ rakstīta. Un tagad, ejot pa to pašu krastu, mēs pētām, kas ir mainījies, Kas vispār notiek pēc simts gadiem? Un mums ir tādi trīs lieli <u>virzieni</u> . Tas ir kulinārais mantojums, tā ir zveja un tās visas prakses, kas saistītas ar zvejniecību, un tās ir klimata un vides pārmaiņas. Bet pa tiem gadiem un tāpēc mūs interesē gan tie zvejnieki un cilvēki, kas šeit vēsturiski ir dzīvojuši, gan arī tie, kā pieņemts <u>saukt ienācēji</u> , kas tagad <u>veido</u> arī tajā skaitā to kulināro <u>mantojumu</u> šeit. Tāpēc mēs jūs uzrunājam kā jaunā kulinārā mantojuma pamatlicēju.
6	S2: Cik nopietni.
7	S1: Nu tā! Bet beigās te būs arī es jums atdošu vienu eksemplāru. Te būs neliels apraksts, Jūs varēsiet pēc tam palasīt to, tad beigās labi, beigās ierakstīsim. Un jā, tad parasti pirmais jautājums ir jā, kā kāds jūs esat? Kā jūs šeit nonācāt, kāds ir jūsu stāsts, kas ir saistīts ar Enguri?

[00:03:33] Jā tas bija pēc Amerikas gan kur bija švammes nevis maizes, bet no rubmaizes jau protams kad nevar nopirkt tādu, kāda mums Latvijā,

[00:03:44] **LL.: Bet** to mums te vietējie latvieši tad cepa un tad varēja dabūt pie viņiem, jo es nekāda cepēja neesmu. Es vairāk štovēju kāpostus un skābēju kāpostus un marinēju gurķus un lasu sēnes.

[00:03:57] **MLA.:** Varbūt jūs varētu pastāstīt par [00:04:00] gurķu marinēšanu, kā jūs to darāt, ja jums nav nekāds pretim.

[00:04:06] **LL.:** Gurķu marinēšana nav viegli, jo tāpēc kā man mamma teica, vajag dārza gurķus vai ne, lai marinētu, un tos dārza gurķus tad tik viegli dabūt nevar.

[00:04:15] Tad es daudz neņemos un koncentrējos uz mazaizlīmētiem gurķiņiem, nevis uz tādiem ko tā kā riktīgi iemarinē, jo viņi tādi mīksti paliek bet tie masālītie ir labi Mazie gurķiņi nogriež galas vai sagriež garos gurķus gabaliņos, divas dienas sālsūdenī burkā un ļoti vienkārši patiesībā.

[00:04:35] **MLA.:** Es nekad nebiju dzirdējis to par veikalu gurķiem.

[00:04:39] **MLA.:** Kāda starpība? Es domāju, es pārku Rimiju gurķus šeit un viņas ne marinēju, bet es nekad nebiju sapratusi, ka viņi ir citādāki nekā dārza gurķi.

Audioieraksta transkripcija ar <https://www.descript.com/>

- EKSPERIMENTS
audiofails – 54 min
2 intervētājas
1 teicēja

augšuplāde aizņēma nepilnu
pusminūti

ziņojums nr.1 epastā

ziņojums nr. 2 – epasts ar
pielikumu (25 lpp.)

Audiofails ir sekmīgi augšupielādēts.

Plānotais gaidīšanas laiks: 1.3 st.

Informācija par rezultātu tiks nosūtīta uz vitola.ieva@gmail.com.

Audiofails "ZK_22_Baiba_Suvcane_Kolka_29_06_2024.mp3" saņemts – Paziņojums no Hugo.lv

noreply@hugo.lv

kam: es ▼

09:49 (pirms 0 minūtēm)

HUGO.lv

Paldies! Audiofails "ZK_22_Baiba_Suvcane_Kolka_29_06_2024.mp3" ir veiksmīgi augšupielādēts. Ja būs izveidojusies rinda, nāksies pagaidīt.

Informācija par rezultātu tiks nosūtīta uz šo e-pasta adresi.

Ieraksta datums:09.12.2025 08:23

Ieraksta garums: 55 min

Runātāji:

1. R1
2. R2
3. R3
4. R4
5. R5
6. R6
7. R7
8. R8
9. R9
10. R10
11. R11
12. R12
13. R13
14. R14

Tāpēc Tu gaidi 1. septembri?

Jā, tieši tā! Mīļākais datums!

Kāpēc?

Tāpēc, ka tad tā tūrisma plūsma kā ar nazi nogriežās.

Tad Tev veikalā ir kefīrs?

Jā, veikalā ir kefīrs un rindas nav, un ir labāk.

R4:

|Testu gaitā pirmās, jā, tieši tā, mīļākais datums, kāpēc.

R2:

Nu tāpēc, ka tā tūrisma plūsmu, tā tieši tā nogriežās talkā nazi. Ja tev veikalā kefīrs ir, nu jā, veikalā kefīrs un rindas nav.

R9:

Un un un un nu labāk, no kurienes tūristi brauc te.

Transkripcija, veikta manuāli

Transkripciju veicis MI rīks

Īstenojot transkripciju
ar kādu no rīkiem,
noteikti –
jāpārklusās ieraksts
un transkripcijā
jāpārbauda/jāprecizē
(1) vietvārdu,
personvārdu rakstība,
(2) pieturzīmju
lietojums.

01:14:49 SPK_3

Cik daudz jums tādi zināmi tuvi cilvēki ir aizgājuši?

01:14:53 SPK_2

Ir aizgājuši. Ir niķis, kādreiz vienam stūrmanim bija niķis lasīt grāmatu pie stūres. Kuģis
iet labi taisni, iedez gaismu un lasa grāmatu, neskatoties, ka iet taisni pār kuģu ceļu.

01:15:08 SPK_2

Atbildība.

01:15:10 SPK_2

Uz paskrēja zem vācu tirdzniecības kuģa.

01:15:14 SPK_2

Apgāza un nogrima.

01:15:17 SPK_2

Tikai 2 izglābās, 3 pagalmā.

[00:10:59] Pavasarī bija [00:11:00] par to, vai var bērzos sulas urkt, nu, tecināt
un tad pat tām bekām, un abasreiz tie ierēģi atbildēja tā kā Kāpēc jūs gribat
kūko surpt, un tas cik lielā platībā, un tā kā hektārā.

KOPSAVLEKOT

1.

- Tēmas izvēle
- Priekšizpēte
- Intervijas vadlīniju/jautājumu sagatavošana

2.

- Teicēja uzrunāšana, satikšana
- Intervija, fotofiksācija
- Atļauja, saskaņošana

3.

- Iegūto datu apstrāde
- Datu analīze
- Rezultātu izmantošana (publikācija, izstāde, prezentācija u.c.)

Nemateriālais kultūras mantojums muzeja krājumā

- Kā glabāt, uzkrāt nemateriālo kultūras mantojumu muzeju krājumos – **vienotas vadlīnijas nozarē nav**, katrā muzejā ir sava prakse un kārtība
- Nemateriālās kultūras mantojuma liecības muzejā tiek/var tikt izmantotas **pētniecībā, ekspozīciju sagatavošanā, izglītojošajā darbā, krājuma komunikācijā**

Nemateriālā kultūras mantojuma muzejiskie veidi:

- Nemateriālā kultūras mantojuma fiziskas liecības – priekšmeti
- Dokumentētas mutvārdu liecības par/saistībā ar krājuma priekšmetiem - dāvinātāju atmiņas, dzīvesstāsti, priekšmetu stāsti u.c.
- Muzeja ekspedīciju materiāli – mutvārdu vēstures avoti (audio un video ieraksti, intervijas u.c.)

Muzejs un pētniecības centrs «Latvieši pasaulē»

www.lapamuzejs.lv

Privāts, akreditēts muzejs – biedrība, dibināta 2007. gadā

Muzeja mērķi:

- vākt un saglabāt ārzemju latviešu priekšmetus, stāstus;
- pētīt, izskaidrot un parādīt izbraucēju vēsturi un pieredzi pēdējo 200 gadu laikā;
- iedvesmot apmeklētājus apzināt un saglabāt savu senču mantojumu, vairojot savstarpēju sapratni un zināšanas

Muzeja misija:

- sekmēt sabiedrības izpratni un zināšanas par izceļošanu no Latvijas, sākot no 19. gadsimta līdz mūsdienām; ārzemju latviešu daudzveidīgo pieredzi, viņu devumu Latvijai un latviskās identitātes veidošanu ārpus Latvijas; kā arī veicināt sadarbību un savstarpēju sapratni sabiedrībā.

Krājums šobrīd:

- 32 000 vienības, no kurām puse ir digitālais palīgkrājums

Muzejs un pētniecības centrs «Latvieši pasaulē»

Muzeja krājuma politika:

- muzejs krāj vēsturiskus materiālus (priekšmetus, fotogrāfijas, dokumentus, dzīvesstāstus u.c.), kas atspoguļo latviešu izceļotāju stāstus un daudzveidīgos izceļošanas viļņus no 19. gadsimta līdz mūsdienām;
- īpašu uzmanību pievērš izceļošanas vēstures notikumu atspoguļojumam caur atsevišķu cilvēku / dzimtu dzīvesstāstiem un priekšmetu stāstiem. **Pieeja krājuma komplektēšanai - individuāla cilvēka pieredze, liecības, priekšmets ar stāstu;**
- Krājuma hronoloģiskie un ģeogrāfiskie ietvari
- Krājuma komplektēšanas galvenās tēmas

Muzejs «Latvieši pasaulē» vāc priekšmetus, fotogrāfijas, dokumentus, audio un video liecības par sekojošām tēmām:

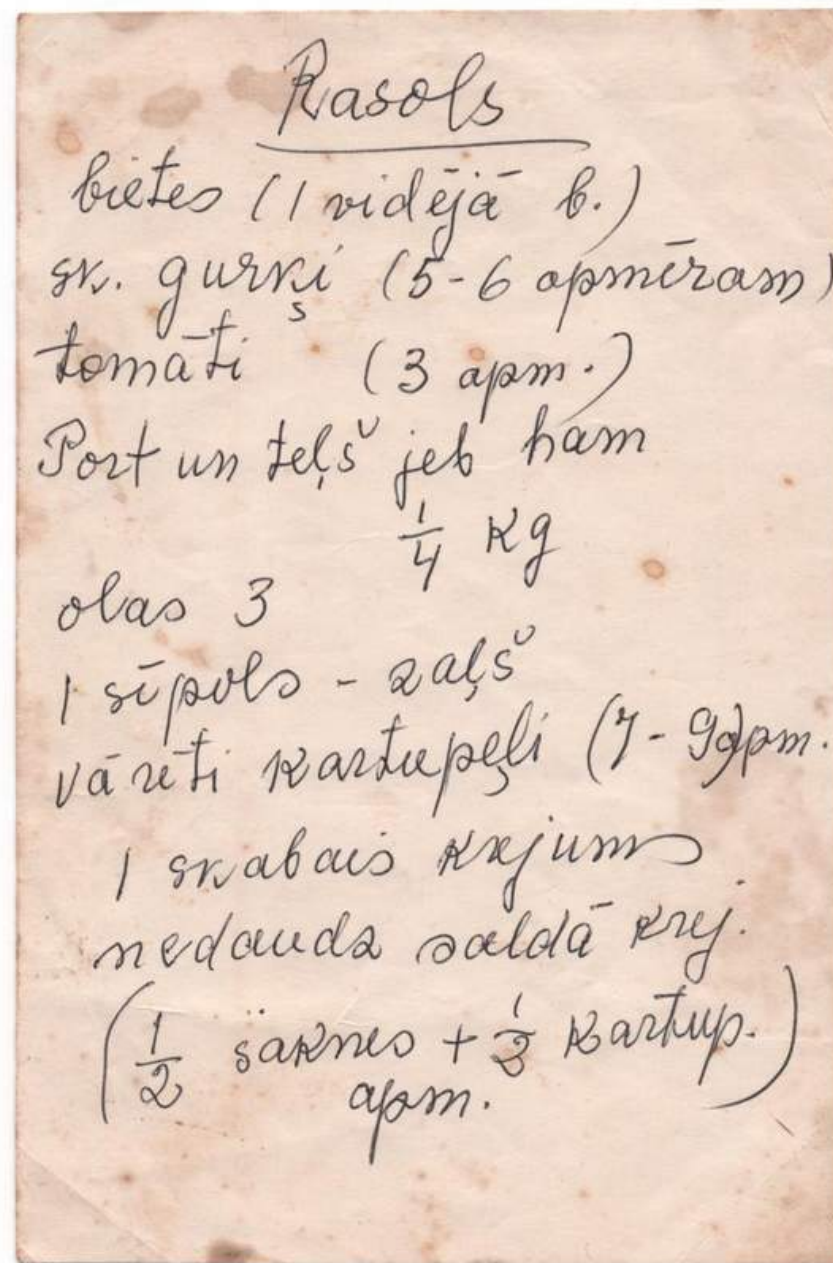
- ✓ Iemesli izceļošanai
- ✓ Izceļošana un tranzīts (līdz ņemtie priekšmeti, ceļojums, nometnes, dokumenti)
 - ✓ Izceļotāju iekārtošanās jaunajā mītņu zemē
- ✓ Kultūras identitātes un latviskās dzīvesveida uzturēšana (kultūras pasākumi, ēdieni, paražas u.c.)
 - ✓ Latviešu kopienas dzīve (biedrības, organizācijas, skolas u.c.)
- ✓ Izceļotāju komunikācija ar Latviju, ar Latvijas izbraucējiem citās valstīs
 - ✓ Izceļotāju politiskas aktivitātes saistībā ar Latviju
 - ✓ Izceļotāju reliģiskā dzīve
- ✓ Starptautiski pazīstami latvieši-izbraucēji pasaulē
 - ✓ Repatrianti

Nemateriālā kultūras mantojuma fiziskas liecības – priekšmeti

LP2016.1230.

LP2024.1654 i

Dokumentētas liecības par/saistībā ar krājuma priekšmetiem - dāvinātāju atmiņas, dzīvesstāsti, priekšmetu stāsti

- **LP2013.10**
- **Apraksts:** Četri dažādu izmēru rupjmaizes gabaliņi zilraibā kartona kastītē. Kartona kastīte četrkantaina, ar atsevišķu vāku, apvilktā ar sudraba un melnu papīru, apakšā zils samts. Piederēja Lilijai Rudzītei (dz. Kūlis, 1923.g.), paņemta līdzī, izbraucot no Latvijas 1944.g. Izbraukdama no Latvijas, Lilija Kūla ar vīru Jāni un mazo dēlu Arni paņēma līdzī mammas cepto rupjmaizi. Maizes kukulus ģimene apēda bēgļu gaitās, bet pāri palika šie gabaliņi, kurus Lilija glabāja vairāk nekā 60 gadus piemiņai no mātes un mājām.
- **Piezīmēs inventāra grāmatā rakstīts:** Dodoties bēgļu gaitās maize apēsta paceļam, bet šīs doniņas ir saglabājušās un paglabātas kā īpašas mājas un mātes simboli. Lilija pavadīja vairākus gadus bēgļu nometnēs Vācijā pirms izceļošanas uz Austrāliju. Nonākot Kvīnslāndes apgabalā ar ģimeni, latviešu ieceļotāji nevarēja pierast pie vietējās baltmaizes, tā Lilija iemācījās cept rupjmaizi. Šodien dzīvo Brisbenē Austrālijā un katru nedēļu vēl cep vairākus klaipus, kurus izdala ģimenei.
- Divas intervijas ar Liliju muzeja krājumā par izbraukšanu no Latvijas un dzīvi Austrālijā (sk. plg)

Muzeja ekspedīciju materiāli

- **Ekspedīcijas latviešu kopienās** dažādās pasaules malās – no 2009. gada muzejs “Latvieši pasaulē” ir īstenojis vismaz 12 ekspedīciju, dodoties vairākkārt uz Brazīliju, arī Krieviju (Baškīriju, Sibīriju, Pleskavas apgabalu), Kanādu, Lielbritāniju, Argentīnu, Norvēģiju, ASV Austrumkrastu
- **Tematiski lauka pētījumi** par aktuālām pētniecības tēmām muzejā (dziesmu svētki trimdā, politiskās demonstrācijas un protesti, Lauru latviešu kolonija u.c.)

Muzeja ekspedīciju materiāli

Krājumā nonāk – **audio ieraksti, video ieraksti, ekspedīciju fotogrāfijas, pārfotografēti attēli no foto albumiem, privātām kolekcijām, interviju transkripcijas u.c.**

Tie tiek uzņemti:

✓ **digitālajā palīgkrājumā** (reģistrēti (audioieraksts plg a, transkripcija plg b), iespēju robežās aprakstīti)

un

✓ **zinātniskajā arhīvā** (to veido dāvinātāju datu bāze, personu datu bāze, zinātniskās kartītes)

✓ viss glabājas *google* «mākonī», veicot regulāri *back up* un ik pa 3 mēnešiem atjauninājumus

Vissvarīgākais – nenojukt! To risina ailīte visos *ekse/os*/datu bāzēs un inventāra grāmatā - **PIEZĪMES**

Ienāc krātuvē – atklāj mantojumu!

Katra mēneša otrajā otrdienā plkst. 17.30 muzeja “Latvieši pasaulē”
krātuvē Rīgā, Mūkusalas ielā 3, iepriekš piesakoties

<https://www.lapamuzejs.lv/apmekle-muzeja-kratuvi/>

LAI SOKAS DARBI!

ieva.vitola@lka.edu.lv

- <https://www.unesco.lv/lv/izdevumi>
- <https://nematerialakultura.lv/>
 - www.serde.lv
 - www.lka.edu.lv
- Izmantotas A. Skujas, S. Pucenas, I. Vītolas fotogrāfijas un foto no Rojas muzeja krājuma, L. Kukītes personīgā arhīva